

Paskaidrojuma raksts

Dagdas novada pašvaldības 25.04.2019. saistošajiem noteikumiem Nr.2019/5 “Par Dagdas novada pašvaldības budžetu 2019.gadam”

Pašvaldības darbības finansiālo pamatu veido budžets, kas ir svarīgākais instruments pašvaldības autonomo funkciju izpildes nodrošināšanai, ekonomisko un sociālo vajadzību sabalansēšanai, kā arī pašvaldības teritorijas ilgtermiņa attīstībai. Dagdas novada attīstības programmā ir noteikta attīstības vīzija līdz 2019.gadam. Pašvaldības budžeta mērķis ir noteikt un pamatot, kāds līdzekļu apjoms nepieciešams ar likumu noteikto funkciju, uzdevumu un brīvprātīgo iniciatīvu izpildei.

Sastādot Dagdas novada pašvaldības 2019.gada budžetu, tika sabalansētas ekonomiskās un sociālās vajadzības ar pašvaldības finansiālajām iespējām. Pašvaldība ņem vērā visu nozaru un jomu intereses un esošos līdzekļus cenšas maksimāli sabalansēt tā, lai pietiktu gan saimnieciskajiem darbiem, gan infrastruktūras uzturēšanai un attīstībai, gan sociālajiem jautājumiem, gan izglītībai, gan kultūrai un sportam.

Dagdas novada pašvaldība ir izveidojusies 2009.gada 1.jūlijā Administratīvi teritoriālās reformas rezultātā apvienojoties 11 pašvaldībām - Dagdas pilsētai un Andrupenes, Andzeļu, Asūnes, Bērziņu, Dagdas, Ezernieku, Konstantinovas, Ķepovas, Svriņu un Šķaunes pagastiem.

Aizvadītajā pārskata gadā ir notikušas būtiskās izmaiņas Dagdas novada pašvaldības organizatoriskajā struktūrā, ar 2018.gada 1.jūliju būtiski palielinot Dagdas novada pašvaldības nodokļu maksātāju struktūrvienību skaitu un paplašinot Finanšu nodaļas centralizētās grāmatvedības uzskaites apjomu. Līdz 01.07.2018. Dagdas novada pašvaldības konsolidētajā budžetā tika apvienoti Dagdas novada pašvaldības un 11 pašvaldības budžeta iestāžu kā atsevišķu juridisku personu budžeti, bet sākot ar 01.07.2018. t.sk. 2019.gada budžetā tikai Dagdas novada pašvaldības un 2 pašvaldības iestāžu – Aleksandrovas internātpamatskolas un VSPC “Dagda” budžeti.

Dagdas novada pašvaldības attīstībai galvenais šķērslis ir iedzīvotāju skaita samazināšanās, kas būtiski ietekmē pašvaldībai piešķirto finansējumu, kā arī liels teritoriālo vienību skaits ar zemu apdzīvotības blīvumu. Dagdas novada kopējā platība sastāda 949 km². Iedzīvotāju skaits, kuri deklarējuši savu dzīvesvietu Dagdas novadā uz 01.01.2019. bija 7 361. Gada laikā iedzīvotāju skaits ir samazinājies par 247 cilvēkiem, jeb par 3,2 %. Reģistrēto bezdarbnieku skaits uz gada sākumu novadā bija 595 cilvēki, jeb 13,4 % no ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem. Diemžēl jaunā pašvaldību finanšu izlīdzināšanas likuma nosacījumi, kuri Latvijā ir spēkā no 2016.gada 01.janvāra, neveicina mazo novada attīstību, bet gluži otrādi, samazinot pašvaldības ieņēmumus, salīdzinot ar aprēķināto finanšu nepieciešamību, stimulē to straujāku degradāciju.

Dagdas novads atrodas Latgales reģiona dienvidaustrumu daļā, Latgales augstienes Dagdas paugurainē, robežojas ar Baltkrievijas Republiku, kā arī ar Krāslavas, Aglonas, Rēzeknes, Ludzas un Zilupes novadiem. Lielāko daļu teritorijas aizņem lauksaimniecības zemes un meži. Novada teritorijā ir daudz ezeru, lielākie no tiem ir Ežezers, Dagdas ezers un Kaitras ezers. Daļa Dagdas novada teritorijas ietilpst Rāznes nacionālajā parkā.

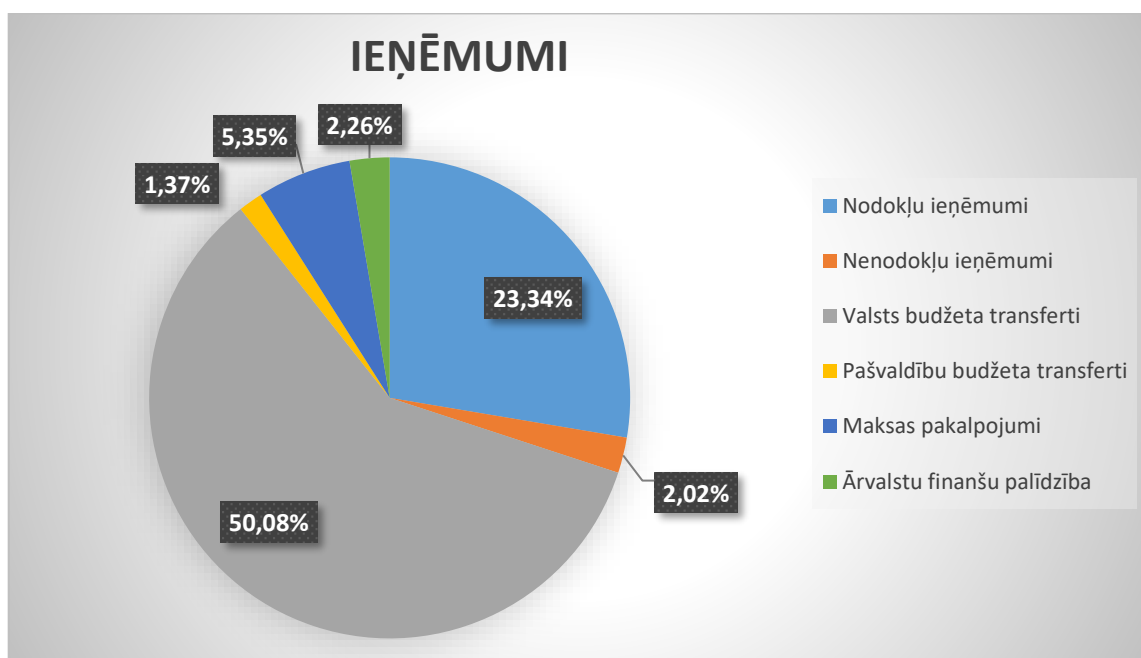
Dagdas novada teritorijā saskaņā ar Valsts ieņēmumu dienesta (VID) datiem 2019.gada sākumā reģistrēti – 939 nodokļu maksātāji t.sk. 555 saimnieciskās darbības veicēji (fiziskās personas), 105 SIA, 64 sabiedriskas vai reliģiskas organizācijas, 162 ZS, 11 IU, 4 budžeta iestādes, 6 KS, 32 IK.

Dagdas novada pašvaldība ir 100% kapitāla daļu turētājs pašvaldības SIA “Dagdas komunālā saimniecība”, kā arī kapitāla daļu turētājs SIA “Atkritumu apsaimniekošanas Dienvidlatgales starppašvaldību organizācija”.

Pašvaldības budžets sastāv no pamatbudžeta un speciālā budžeta un tas ir sastādīts saskaņā ar Latvijas Republikas likumiem “Par budžetu un finanšu vadību”, “Par pašvaldību budžetiem”, “Par valsts budžetu 2019.gadam.”

Pamatbudžeta ieņēmumi

Ar likumu noteikto funkciju realizēšanai nepieciešamos līdzekļus Dagdas novada pašvaldības pamatbudžetā sastāda ieņēmumi, kurus veido plānotie nodokļu ieņēmumi – **EUR 2 992 018,-**, kas sastāda 23,34 % no kopējiem ieņēmumiem, nenodokļu ieņēmumi – **EUR 258 836,-**, kas sastāda 2,02%, valsts budžeta transferti – **EUR 6 594 055,-**, kas sastāda 50,08%, pašvaldību budžetu transferti - **EUR 175 344,-**, kas sastāda 1,37 %, ieņēmumi no sniegtajiem maksas pakalpojumiem - **EUR 685 400,-**, kas sastāda 5,35 % no kopējiem ieņēmumiem. Ārvalstu finanšu palīdzība sastāda – **EUR 290 000,-**, jeb 2,26 % no kopējiem ieņēmumiem. Kopējā 2019 gadā plānoto ieņēmumu summa sastāda **EUR 10 820 309,-**. Līdzekļu atlikums gada sākumā bija **EUR 325 626,-**. Lai varētu nodrošināt vairāku pašvaldības projektu realizāciju, kā arī citām vajadzībām 2019.gadā ir plānots ņemt vairākus aizņēmumus Valsts kasē par kopējo summu **EUR 1 671 000,-**. Līdz ar to plānojot izdevumus, pašvaldība var rīkoties ar finanšu līdzekļiem **EUR 12 816 935-** apmērā.

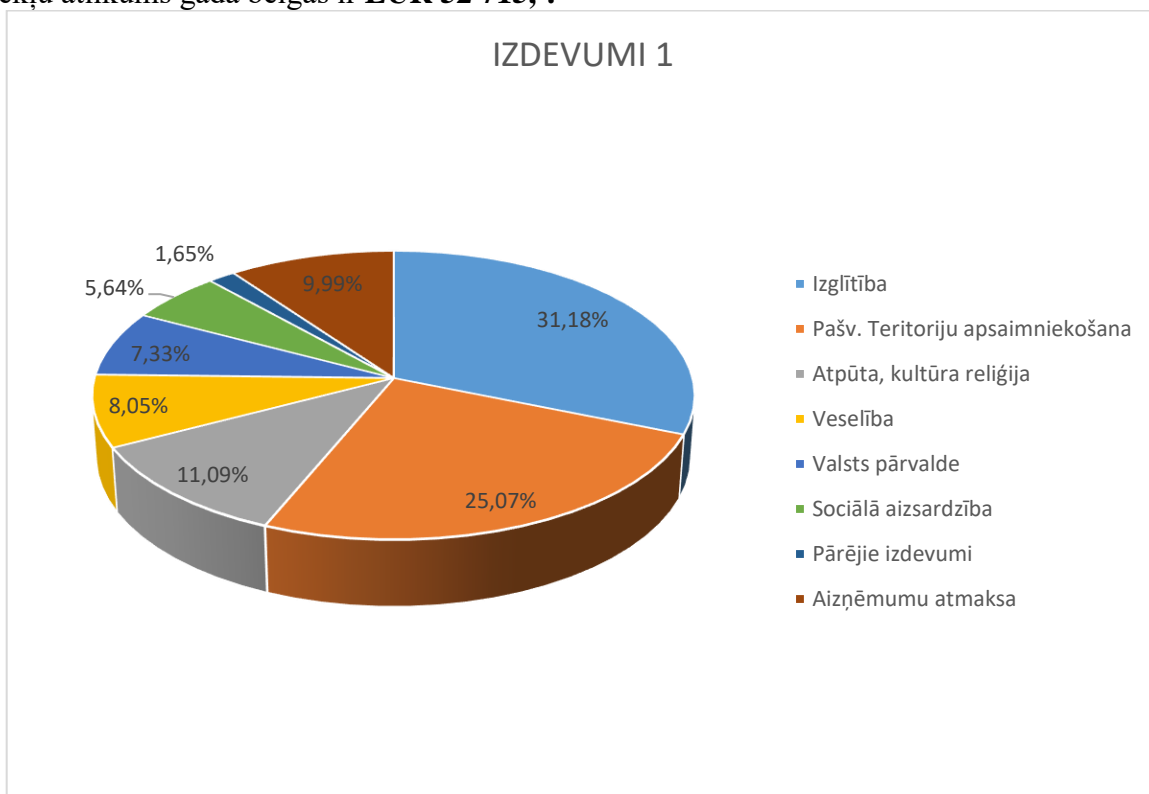
1.attēls. Pamatbudžeta ieņēmumu plāna struktūra 2019.gadā

Pamatbudžeta izdevumi

No kopējiem 2019.gadā plānotajiem izdevumiem, vislielāko īpatsvaru veido izdevumi **Izglītībai** – **EUR 3 980 000,-** jeb 31,18 % no kopējiem izdevumiem. Tas izskaidrojams ar to, ka pašvaldības pārziņā darbojas 2 vidusskolas, 2 pamatskolas, 2 sākumskolas, 2 pirmsskolas izglītības iestādes, Mūzikas un mākslas skola, Sporta skola, kā arī Aleksandrovas internātpamatskola. Otrā lielākā budžeta izdevuma daļa ir izdevumi **Pašvaldību teritoriju un mājokļu apsaimniekošanai**, kas sastāda **EUR 3 200 000** - jeb 25,07 % no kopējiem izdevumiem. Trešā lielākā budžeta izdevuma daļa ir izdevumi **Atpūtai, kultūrai un reliģijai**, kas plānoti **EUR 1 416 000,-** apmērā, kas sastāda 11,09%. Jāpiezīmē, ka šajā sadaļā ir plānoti izdevumi virknei investīciju projektu realizācijai, lielākais no kuriem ir “Veselīga dzīve-pirmie soļi laimīgas nākotnes veidošanai” Tā izmaksas sastāda vairāk kā EUR 400 000, kā arī Alejas ielas pārbūve, kur izmaksas sastādīs vairāk kā 1,3 milj.eiro. Ceturtnā lielākā izdevumu sadaļa ir izdevumi **Veselībai**, kas sastāda **EUR 1 028 000,-** jeb 8,05% no kopējiem izdevumiem.

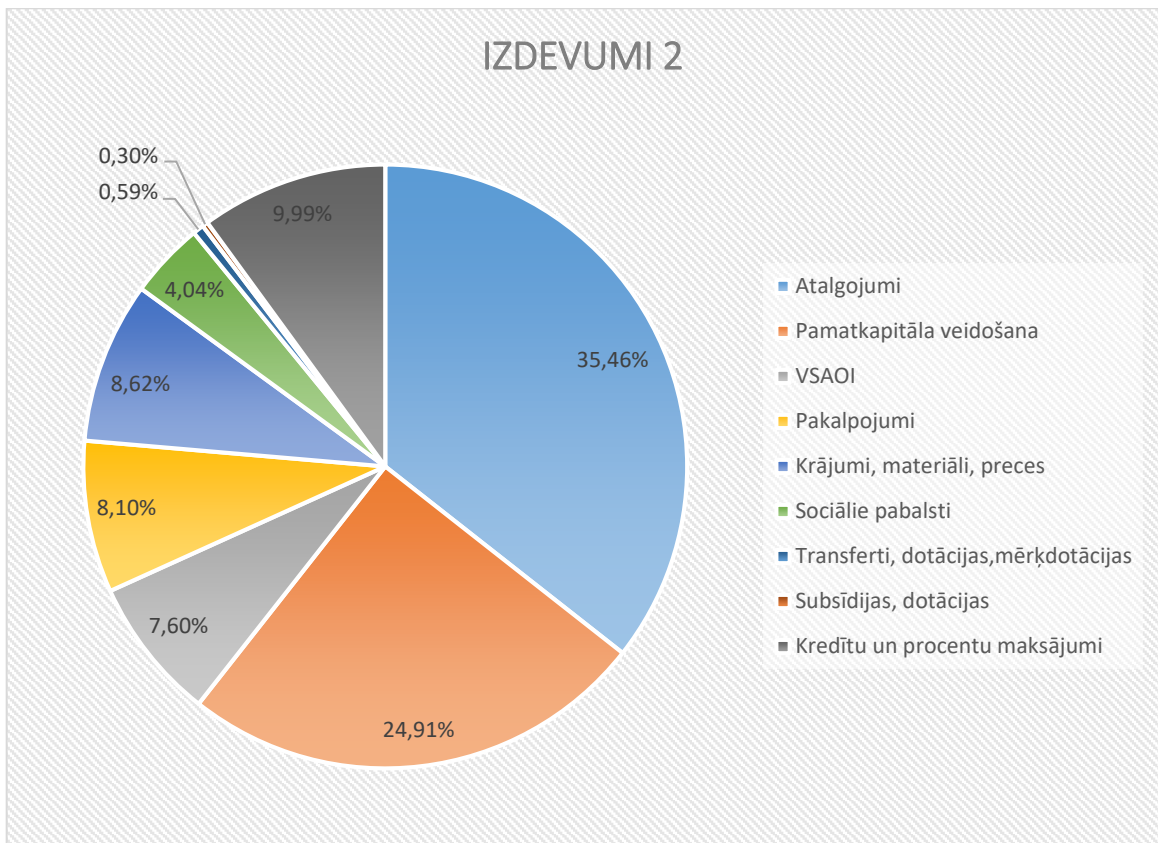
Izdevumi **Valsts pārvaldei** ir plānoti **EUR 935 000,-** jeb 7,33 % no kopējiem izdevumiem. Šajā izdevumu sadaļā ir plānoti līdzekļi neparedzētiem gadījumiem EUR 50 000,- apmērā, kā arī izdevumi kredīta procentu maksājumiem un kredītu apkalpošanai EUR 3 000,-. Izdevumi **Sociālajai aizsardzībai** – **EUR 720 000,-** jeb 5,64 % no kopējiem izdevumiem. Izdevumi

pārējām aktivitātēm sastāda **EUR 210 000,-**, jeb 1,65 %. Kopējā 2019. gadā plānotā izdevumu summa sastāda **EUR 12 764 220,-**. Tajā skaitā aizdevumu atmaksām 2019.gadā ir plānots izlietot **EUR 1 275 220,-**, kas sastāda 9,99 % no kopējiem gada izdevumiem. Plānotais budžeta līdzekļu atlikums gada beigās ir **EUR 52 715,-**.

2.attēls. Pamatbudžeta izdevumu plāna struktūra pa funkcionālajām kategorijām

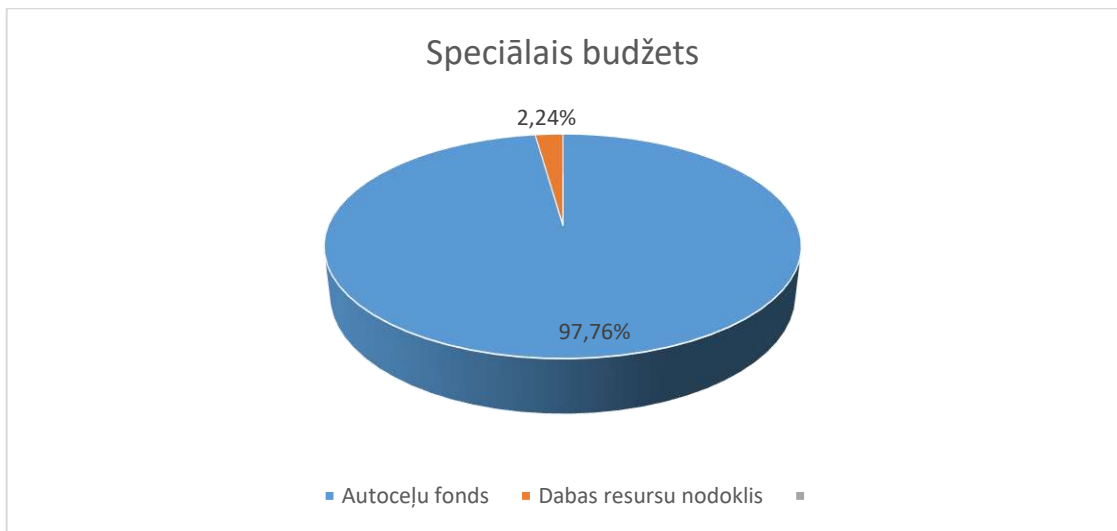
Analizējot plānotos izdevumus pa klasifikācijas kodiem, var secināt, ka vislielāko īpatsvaru sastāda izdevumi atalgojumiem (1100.kods) – **EUR 4 526 615,-**, kas veido 35,46 % no visiem izdevumiem, bet kopā ar darba devēja sociālo nodokli (kods 1200) **EUR 5 496 245,-** (7,60%) pat 43,06 %. Otrā lielākā sadaļa ir izdevumi pamatkapitāla veidošanai (kods 5000), - **EUR 3 180 000,-** jeb 24,91 %, no kopējiem izdevumiem. Plānotie izdevumi krājumiem, materiāliem, energoresursiem, biroja precēm un inventāru (2300.kods) ir **EUR 1 100 000,-** jeb 8,62 %, izdevumi maksājumiem par pakalpojumiem (kods 2200) **EUR 1 033 635,-**, jeb 8,1 %, izdevumi sociālajiem pabalstiem (6000.kods) – **EUR 515 400,-** jeb 4,04 % no kopējiem izdevumiem, budžeta transferti, dotācijas un mērķdotācijas **EUR 75 000,-**, (0,59%) subsīdijas un dotācijas **EUR 38 720,-** (0,30%) Kā jau iepriekš tika minēts, tad aizdevumu atmaksām 2019.gadā ir plānots izlietot **EUR 1 275 220,-**, kas sastāda 9,99% no kopējiem gada izdevumiem.

3.attēls. Pamatbudžeta izdevumu plāna struktūra pa ekonomiskajām kategorijām

Speciālais budžets

Dagdas novada pašvaldības speciālajā budžetā kopējā plānotā gada ieņēmumu summa sastāda **EUR 411 024,-**, kurā vislielāko īpatsvaru veido mērķdotācija pašvaldības autoceļu fondam – **EUR 362 784,-**, kas sastāda 88,26% no kopējiem 2019.gadā plānotajiem ieņēmumiem. Jāpiezīmē, ka 2019.gadā plānots realizēt investīciju projektu “Pašvaldības autoceļu Aleksandrova – Skudriķi un Porečje – Malcāni – Krasnopolē pārbūvi, veicinot uzņēmējdarbību un apdzīvotības saglabāšanos”, Šim mērķim budžetā ir ieplānoti avansa maksājumi no LAD 154 834 EUR apmērā, kas sastāda 29,37 % no visiem speciālā budžeta ieņēmumiem. Šī projekta realizācijai ir paredzēts ņemt aizņēmumu Valsts kasē EUR 705 000 apmērā. Ņemot vērā līdzekļu atlikumu gada sākumā (EUR 39 940,-), un plānoto aizņēmuma summu, pašvaldības rīcībā būs pieejami speciālā budžeta līdzekļi **EUR 411 024,-** apmērā. Izdevumi speciālajā budžetā ir plānoti **EUR 407 000-** apmērā, no kuriem lielāko īpatsvaru sastāda izdevumi pašvaldību teritoriju un mājokļu apsaimniekošanai – **EUR 380 000,-**, kas veido 93,37 % no visiem speciālā budžeta izdevumiem. Pēc ekonomiskās klasifikācijas kategorijām vislielāko īpatsvaru speciālā budžeta izdevumos 2019.gadam sastāda izdevumi par pakalpojumiem (kods 2200), kas sastāda **EUR 270 000,-**, otrā lielākā izdevumu sadaļa ir izdevumi atlīdzībai - **EUR 56 000,-**, kas ir 13,76 % no kopējiem Dagdas novada pašvaldības speciālā budžeta izdevumiem, un trešā izdevumu sadaļa ir izdevumi pamatkapitāla veidošanai (kods 5000) – **EUR 45 000,-**,

4.attēls. Speciālā budžeta plāna ieņēmumu struktūra

Saistības

Ņemot vērā to, ka Dagdas novada pašvaldība ir novadu veidojošo pašvaldību tiesību un saistību pārņēmēja, Dagdas novada pašvaldības saistību apjoms veidojies apvienojot novadu veidojošo 11 pašvaldību saistības. Saistību kopējais apjoms, kurš nav atmaksāts uz 2019.gada 01.janvāri, sastāda **EUR 3 137 890,-**. No kuriem aizņēmumi sastāda **EUR 3 124 429**, bet galvojumi **EUR 13 461,-**. 2019.gadā plānotais saistību atmaksas apjoms par iepriekšējos gados ņemtajiem aizņēmumiem un sniegtajiem galvojumiem sastāda **EUR 556 280**. Turpmākajos gados atmaksājamās summas apjoms ir **EUR 2 581 610,-**.

2019.gadā Dagdas novada pašvaldībā ir plānots uzsākt realizēt lielāko investīciju projektus “Pašvaldības autoceļu Aleksandrova – Skudriķi un Poreče – Malcāni – Krasnopole pārbūvi, veicinot uzņēmējdarbību un apdzīvotības saglabāšanos”, sadarbībā ar LAD). Šajā gadā plānots uzsākt realizēt investīciju projektu “Veselīga dzīve -pirmie soļi laimīgas nākotnes veidošanā” tā kopējās izmaksas plānotas EUR 392 994, kur pašvaldības līdzfinansējuma daļa ir 15%. Plānots turpināt projekta “Sabiedrībai ar dvēseli” realizāciju, atbalstot un iesaistot tajā novada biedrības un interešu grupas, kā arī ir plānots uzsākt realizēt dažus jaunus investīciju projektus.

2019.gadā Dagdas novada pašvaldībā ir plānots uzsākt realizēt lielu investīciju projektu “Alejas ielas Dagdas pilsētā pārbūve”, būvdarbu līguma izpildes līdzfinansēšana paredzēta ar Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) SAM 5.6.2. projekta “Krāslavas un Dagdas novadu ceļu tīkla rekonstrukcija uzņēmējdarbības veicināšanai degradētajā teritorijās” atbalstu.

Par Valsts kasē ņemtā aizņēmuma līdzekļiem (EUR 22 700) šajā gadā plānots atjaunot jumtu Dagdas novada pašvaldības muzejam Andrupenes lauku sēta. Tā pat par Valsts kasē ņemtā aizņēmuma līdzekļiem (EUR 40 000) ir plānots veikt īpaši aizsargājamo dabas teritoriju dabas aizsardzības plāna pasākumu ieviešanu Dagdas novadā. Tā pat, par plānotajiem aizņēmuma līdzekļiem Valsts kasē (EUR 46 600), ir paredzēts iegādāties jaunus krēslus Dagdas Tautas nama skatītāju zālē. Kā arī šajā gadā plānots realizēt investīciju projektu “Veselīga dzīve -pirmie soļi laimīgas nākotnes veidošanā” par Valsts kasē ņemtā aizņēmuma līdzekļiem EUR 448 500. Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem 2019.gada budžetā tiek plānoti EUR 50 000 apmērā.

**Dagdas novada pašvaldības
domes priekšsēdētājs**

A.Trūlis